http://www.rtuonline.com

सस्कृतम्

द्वितीय प्रश्न–पत्रम्

(भारतीयसंस्कृतेः तत्त्वानि, पद्यसाहित्यं, अनुवादः व्याकरणञ्च)

Time allowed : Three hours **Maximum Marks : 100**

1. वेदकालीन-संस्कृतेः स्वरूपं लिखन्तु। 12

अथवा

रामायणकालीन-धार्मिकीं सामाजिकीं, राजनीतिकीं च स्थितिं वर्णयन्तु। 12

2. निम्नलिखितेषु टिप्पणीत्रयं लिखन्तु- 6+6+6

(क) विवाहसंस्कारः उपनयनसंस्कारश्च। (ख) आश्रमव्यवस्था।

(ख) भूतयज्ञः नृयज्ञश्च। (घ) प्राचीनशिक्षाव्यवस्था।

(ङ) ब्राह्मीलिपिः।

3. निम्नलिखितश्लोकेषु कयोश्चिद् द्वयोः श्लोकयोः प्रसङ्गसहितेन अनुवाद करणीयः- 6+6

(क) स न्यस्तचिह्नामपि राजलक्ष्मीं तेजोविशेषानुमितां दधानः।
आसीदनाविष्कृतदानराजिरन्तर्मदावस्थ इव द्विपेन्द्रः।

(ख) वत्सोत्सुकापि स्तिमिता सपर्यां प्रत्यग्रहीत्सेति ननन्दतुः तौ।
भक्त्योपपन्नेषु हि तद्विधानां प्रसादचिह्नानि पुरःफलानि।

(ग) स त्वं निवर्तस्व विहाय लज्जां गुरोर्भवान् दर्शितशिष्यभक्तिः।

http://www.rtuonline.com

ma9300930012@gmail.com

Whatsapp @ 9300930012
Your old paper & get 10/-
पुराने पेपर्स भेजे और 10 रुपये पायें,
Paytm or Google Pay से

PTO

http://www.rtuonline.com
http://www.rtuonline.com

http://www.rtuonline.com

शस्त्रेण रक्ष्यं यदशक्यरक्षं न तद्यशः शस्त्रभृतां क्षिणोति।

(घ) सन्तानकामाय तथेति कामं राज्ञे प्रतिश्रुत्यपयस्विनी सा।
दुग्ध्वा पयः पत्रपुटे मदीयं पुत्रोपभुङ्क्ष्वेति तमादिदेश।

4. अधोलिखितश्लोकस्य प्रसङ्गसहितेन व्याख्या करणीया-
तां देवतापित्रतिथि क्रियार्थामन्वग्ययौ मध्यमलोकपालः।
बभौ च सा तेन सतां मतेन श्रद्धेव साक्षाद् विधिनोपपन्ना।। 8

अथवा

एकातपत्रं जगतः प्रभुत्वं नवं वयः कान्तमिदं वपुश्च।
अल्पस्य हेतोर्बहु हातुमिच्छन् विचारमूढः प्रतिभासि मे त्वम्।। 8

5. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु केषाञ्चित् पञ्च-प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन देयानि- 5×2

(क) कालिदासस्य कति रचनाः सन्ति?
(ख) मनोः प्रसूति कथं रक्षिता भवति?
(ग) नृपःदिलीपः धेनुं कथम् अन्वगच्छत्?
(घ) राजा दिलीपः कस्य धेनुम् असेवत्?
(ङ) सिंहः दिलीपं कतमा वाचा निजगाद?
(च) कुम्भोदरः कस्य किङ्करः आसीत्?
(छ) राजा दिलीपः सिंहं केन वस्तुना प्रसादयितुं इच्छन् आसीत्?
(ज) राज्ञः दिलीपस्योपरि कैः पुष्पवृष्टिः कृता?
(झ) प्रसन्ना धेनुः दिलीपं किं पातुमादिदेश?
(ञ) दिलीपस्य भार्यायाः किं नाम आसीत्?

6. निम्नलिखितवाक्येषु केषाञ्चित् पञ्चवाक्यानां संस्कृतभाषायाम् अनुवादः करणीयः- 5×2

(क) विद्या से रहित मनुष्य पशु है।
(ख) महापुरुष परोपकार से सुशोभित होते हैं।
(ग) बालक उद्यान में घूमते हैं।
(घ) सीता गुरु को नमस्कार करती है।
(ङ) सन्यासी दण्ड से चलता है।
(च) राम ने रावण को मारा।
(छ) मैं कल नगर को जाऊँगा।
(ज) महल से बालक गिरा।
(झ) मोहन स्वभाव से सज्जन है।
(ञ) विद्यालय के पास उद्यान है।

7. अधोलिखितसूत्रयोः व्याख्या कार्या-

(क) उपदेशेऽजनुनासिक इत्। 03

अथवा

अदर्शनं लोपः। 03

(ख) नीचैरनुदात्तः।

अथवा

http://www.rtuonline.com

http://www.rtuonline.com

http://www.rtuonline.com

सुप्तङन्त पदम्। 03

8. निम्नलिखितपदेषु कयोश्चिद् द्वयोः सिद्धिः कार्या- $4^1/_2+4^1/_2$

(क) गङ्गोदकम्। (ख) मध्वरिः।

(ग) पवित्रम्। (घ) देवैश्वर्यम्।

9. अधोलिखितेषु पदेषु कयोश्चिद् द्वयोः सिद्धिः कार्या- $4^1/_2+4^1/_2$

(क) रामष्टीकते। (ख) वागीशः।

(ग) भगवल्लीला। (घ) शिवच्छाया

10. सूत्रद्वयस्य सोदाहरणं व्याख्या कार्या- 3+3

(क) रो रि (ख) भो-भगो-अघो-अपूर्वस्य योऽशि।

(ग) वा शरि। (घ) सोऽचि लोपे चेत् पाद-पूरणम्।

http://www.rtuonline.com

http://www.rtuonline.com